

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет української філології та журналістики
Кафедра історії української літератури та компаративістики

Силабус навчальної дисципліни

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Методика навчання української літератури українська
Викладач	Рарицький Олег Анатолійович, доктор філологічних наук, професор кафедри історії української літератури та компаративістики
Профайл викладача	https://ukrlit.kpnu.edu.ua/rarytskyi-oleh-anatoliiovych/
E-mail:	rarytskyi_o@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/user/view.php?id=2198&course=4095
Консультації	вівторок 15.00–16.00 Місце проведення консультацій – 412 аудиторія (центральний корпус), платформа MOODLE.

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Методика навчання української літератури» належить до освітніх компонент професійної підготовки (обов'язкова) та увідповіднюється з освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Українська мова і література)» спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)» предметної спеціальності 014.01 «Середня освіта (Українська мова і література)» галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Навчальна дисципліна є складником методичної підготовки майбутніх учителів-словесників.

3. Мета і завдання курсу

Мета курсу: забезпечити теоретичну і практичну підготовку здобувачів вищої освіти до професійної діяльності вчителя української літератури в 5-9 класах закладів загальної середньої освіти.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити особливості методики навчання української літератури як науки, принципи навчання української літератури;
- сформувані в майбутніх учителів-словесників національно-свідоме ставлення до своєї професії, забезпечити розуміння специфіки викладання української літератури;
- озброювати майбутніх учителів-словесників знаннями у сфері методики навчання української літератури, на основі яких вони б домагалися свідомого й міцного засвоєння здобувачами загальної середньої освіти програмового матеріалу, ефективно організували їхню навчальну діяльність з української літератури, формували пізнавальну самостійність школярів;
- удосконалювати вміння здобувачів вищої освіти співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної шкільної освіти в Україні, втілювати нові методичні ідеї та інноваційні педагогічні технології у проєкції на вивчення української літератури в 5-9 класах;

– продовжувати розвивати у здобувачів вищої освіти їхні творчі здібності та пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї фахової підготовки, уміння самостійно працювати з навчально-методичною літературою;

– стимулювати науково-методичну й науково-дослідницьку творчість майбутніх учителів української літератури, прагнення вдосконалювати свою педагогічну освіту, прищеплювати творче ставлення до вчительської праці.

Інтегральна компетентність: Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі середньої освіти з розвитку, навчання і виховання учнів (рівень базової середньої освіти), що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і методик навчання української мови і літератури, та характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 05	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 06	Здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу.
ЗК 07	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 08	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 09	Здатність працювати в команді та автономно.
ЗК 10	Здатність учитися й оволодіти сучасними знаннями.
ЗК 11	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК 13	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 14	Здатність виявляти, ставити та розв’язувати проблеми.
ЗК 15	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК 16	Здатність проявляти творчий підхід у розробленні ідей та в досягненні мети досліджень.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01	Здатність формувати в здобувачів загальної середньої освіти 5-9 класів предметні компетентності.
СК 02	Здатність застосовувати в практичній діяльності сучасні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до навчання української мови та літератури на підставі передового українського й закордонного досвіду, використовувати ефективні методи й освітні технології навчання.
СК 03	Здатність здійснювати відбір методів, форм і засобів навчання (зокрема, інформаційні технології навчання) української мови й літератури, спрямованих на розвиток здібностей учнів; здатність проектувати й організувати освітній процес у закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).
СК 04	Здатність здійснювати об’єктивний контроль і оцінювати рівень навчальних досягнень учнів з української мови та літератури, аналізувати особливості сприймання та засвоєння учнями навчальної інформації з метою корекції й оптимізування освітнього процесу.
СК 05	Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації учнів до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).
СК 06	Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.
СК 07	Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.
СК 08	Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови й літератури в закладах загальної середньої освіти, практиці навчання української мови й літератури.
СК 11	Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови і української літератури.

4. Результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання

ПРН 01	Знати та розуміти принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти.
ПРН 02	Знати закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію й специфіку сімейних стосунків.
ПРН 03	Знати та розуміти особливості навчання здобувачів загальної середньої освіти, застосовувати індивідуальний і диференційований підходи до навчання, організувати освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів.
ПРН 04	Володіти методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови та літератури; уміти здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів.
ПРН 05	Уміти оперувати базовими категоріями й поняттями мовознавства, літературознавства, методики навчання української мови та літератури.
ПРН 06	Добирати й застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснювати самоаналіз ефективності уроків української мови і літератури.
ПРН 07	Проектувати й проводити на належному рівні уроки української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти.
ПРН 08	Володіти формами й методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміти відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.
ПРН 09	Проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, організувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.
ПРН 10	Знати, розуміти й демонструвати здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури для виконання освітньої програми в закладах загальної середньої освіти.
ПРН 11	Демонструвати й застосовувати знання з української мови і літератури, необхідні для формування предметних компетентностей здобувачів загальної середньої освіти.
ПРН 16	Організувати співпрацю учнів (вихованців), ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).
ПРН 17	Ефективно спілкуватися в колективі, науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступати перед аудиторією, брати участь у дискусіях, обстоювати власну думку (позицію), дотримуватися культури поведінки й мовленнєвого спілкування.
ПРН 18	Мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі розв'язання соціальних і професійних завдань.
ПРН 20	Використовувати гуманістичний потенціал української мови та літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

Очікувані результати навчання з дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні опанувати історію виникнення та розвитку методики навчання української літератури; загальнодидактичних і специфічних принципів навчання української літератури; методів, прийомів і форм проведення навчальної та позакласної роботи з української літератури в 5-9 класах закладів загальної середньої освіти; сучасних вимог до уроку української літератури в 5-9 класах; етапів вивчення й шляхів аналізу художнього твору; особливостей вивчення художніх творів у 5-9 класах за їхньою родовою специфікою; специфіки навчання окремих розділів літературної освіти в 5-9 класах: біографії письменника, позакласного читання, літератури рідного краю, вивчення теоретико-літературних понять, розвитку зв'язного мовлення учнів тощо.

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні організувати та проводити навчальну і позакласну роботу з української літератури в 5-9 класах закладів

загальної середньої освіти; планувати й організувати працю вчителя української літератури; розробляти та впроваджувати власні дидактичні розробки й інноваційні технології в педагогічній діяльності; проводити шкільний аналіз художнього твору; працювати над удосконаленням усного й писемного мовлення учнів; проводити позакласну роботу з української літератури; використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології на уроках української літератури.

5. Формат курсу

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання у системі MOODLE. Можливе використання застосунку Google Meet для проведення відеоконференцій.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу
	денна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Середня освіта (Українська мова і література) <i>спеціальність</i> 014 Середня освіта (Українська мова і література) <i>предметна спеціальність</i> 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Рік навчання / рік викладання	третій і четвертий / 2021-2022, 2022-2023
Семестр вивчення	шостий, сьомий
Обов'язкова / вибіркова	обов'язкова
Кількість кредитів ЄКТС	7,5
Загальний обсяг годин	225
Кількість годин навчальних занять	90
Лекційні заняття	36
Практичні заняття	38
Лабораторні заняття	16
Самостійна та індивідуальна робота	135
Форма підсумкового контролю	екзамен

7. Пререквізити і кореквізити курсу

Дисципліни-пререквізити: «Історія та культура України», «Психологія», «Педагогіка», «Вступ до літературознавства», «Історія української літератури (XI – XVIII століття; перша половина XIX ст.)», «Фольклор».

Дисципліни-кореквізити: «Історія української літератури друга половина XIX – початок XX століття», «Методика навчання української мови».

8. Технічне й програмне забезпечення, обладнання

Вивчення курсу потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення: проектор та ноутбук/персональний комп'ютер для презентацій у форматі MS Power Point або інших. Передбачається застосування модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища (MOODLE).

9. Політика курсу

Відвідування занять. Очікується, що здобувачі відвідуватимуть лекційні, практичні та лабораторні заняття. Під час відвідування всіх видів занять і консультацій очікується дотримання правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/aIqb9CF>) та етичних норм поведінки.

Очікується, що здобувачі дотримуватимуться термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. За несвоєчасно подані роботи / завдання (з порушенням визначених термінів) знижуватимуться бали.

Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання самостійної роботи та модульної контрольної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні й лабораторні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Очікується, що здобувачі поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього аудиторного заняття з дисципліни). Відпрацювання лекційного заняття передбачає знання здобувачем теоретичних питань плану. Відпрацювання пропущеного практичного заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття й виконання запланованих завдань. Відпрацювання пропущеного лабораторного заняття передбачає виконання запланованих завдань і подання звіту.

Очікується, що здобувачі не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою.

Під час організації занять з використанням технологій дистанційного навчання очікується, що здобувач працюватиме на заняттях (з використанням платформ для відеоконференцій) з увімкненою вебкамерою.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час практичних і лабораторних занять, підготовки до них, самостійної та контрольної роботи, екзамену заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмових роботах здобувачів та фактів списування є підставою для їх незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагіату чи обману).

Література. Для пошуку рекомендованої літератури здобувачі можуть послуговуватися бібліотекою університету, фахових кафедр та інтернетними ресурсами. Здобувачі заохочуються до використання літератури, якої немає з-поміж рекомендованої.

Комунікування з викладачем. Спілкування з викладачами здійснюється під час лекційних, практичних і лабораторних занять (участь у бесідах, дискусіях, відповіді на питання тощо). Очікується, що здобувачі будуть задавати викладачам запитання, цікавитися додатковими відомостями й сучасними науковими знаннями з курсу.

Викладачі щотижня проводять консультації (офлайн і онлайн).

10. Схема курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
		зокрема

	разом	лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Методика навчання української літератури як наукова галузь. Сучасний урок української літератури					
Тема 1. Методика навчання української літератури як наука і навчальна дисципліна.	8	2			6
Тема 2. Історія розвитку методики навчання літератури в Україні.	8	2			6
Тема 3. Зміст і структура курсу української літератури в сучасній школі.	12	2			10
Тема 4. Методи навчання української літератури в школі.	12	2	2		8
Тема 5. Учитель української літератури та професійні вимоги до нього.	14	2	2	2	8
Тема 6. Сучасний урок української літератури.	22	4	6	2	10
Тема 7. Вивчення біографії письменника на уроці української літератури.	14	2	4	2	6
Разом за ЗМ 1	90	16	14	6	54
Змістовий модуль 2. Робота над творами різних родів і жанрів. Специфічні види уроків української літератури					
Тема 8. Аналіз художнього твору на уроці української літератури.	18	4	2	2	10
Тема 9. Вивчення художніх творів у їхній родовій специфіці. Особливості вивчення епічних творів.	12	2	2		8
Тема 10. Особливості вивчення ліричних творів.	10	2	2	2	4
Тема 11. Особливості вивчення драматичних творів.	10	2	2		6
Тема 12. Специфіка вивчення фольклору в школі.	10	2	2		6
Тема 13. Методика вивчення теоретико-літературних понять.	10	2	2	2	4
Тема 14. Розвиток мовлення учнів у системі літературної освіти.	10	2	2		6
Тема 15. Методика проведення уроків позакласного читання.	9	1	2	2	4
Тема 16. Методика проведення уроків літератури рідного краю.	9	1	2		6
Тема 17. Позакласна робота з української літератури.	14	2	2		10
Тема 18. Методика проведення вступних і підсумкових уроків української літератури.	10		2		8
Тема 19. Інформаційно-комунікаційні технології у навчанні української літератури.	13		2	2	9
Разом за ЗМ 2	135	20	24	10	81
Разом годин	225	36	38	16	135

11. Система оцінювання та вимоги

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (25 балів)	Змістовий модуль 2 (35 балів)		

Навчальні заняття	МКР	Самостійна робота	Навчальні заняття	МКР	Самостійна робота	40 балів	100 балів
10 балів	10 балів	5 балів	20 балів	10 балів	5 балів		

Поточний контроль

Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на кожному навчальному занятті – 12.

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих методичних термінів, без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти недостатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику та в інших джерелах інформації відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати навчальний матеріал з методики на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності методичних явищ; робить спроби виконання репродуктивних вправ і завдань; за допомогою викладача виконує прості методичні завдання й педагогічні задачі (за готовим алгоритмом). Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями з курсу, здатний виконати методичні завдання й педагогічні задачі за зразком; орієнтується в методичних термінах, поняттях і визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу з дисципліни викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення методичних понять (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником та іншими джерелами інформації, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості методичні завдання й педагогічні задачі за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з курсу, може поверхнево аналізувати педагогічно-методичні ситуації, робить певні висновки щодо методичних проблем; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічний дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими методичними поняттями та категоріями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати методичну термінологію; складати таблиці, схеми та ін. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал в стандартних ситуаціях (навчання української літератури в 5-9 класах); вміє аналізувати методичні ситуації, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак із

Високий (творчо-професійний)		окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат або інше повідомлення (підготувати проєкт), обґрунтувати його положення, має достатній рівень сформованих методичних умінь і навичок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом з курсу, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях (навчання української літератури в 5-9 класах), вміє аналізувати й систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить методичні поняття й категорії; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі методичні завдання та педагогічні задачі; має сформовані типові методичні навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями з курсу та використовує їх у нестандартних педагогічних ситуаціях (навчання української літератури в 5-9 класах); може визначати особливості організації освітнього процесу з української мови в 5-9 класах; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні здобутки методичної науки; самостійно визначає мету власної педагогічної діяльності; виконує творчі методичні завдання й педагогічні задачі; може сприймати іншу позицію як альтернативну; може моделювати методичні ситуації; знає суміжні дисципліни; використовує знання для аналізу особливостей методичної діяльності вчителя-словесника, виконує аналіз методичних ситуацій, володіє нормами сучасної української літературної мови. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з курсу, аргументовано використовує їх у нестандартних методичних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати методичні проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності вчителя української мови і літератури; спроможний підготувати виступ на наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної та педагогічної діяльності; оцінювати методичні явища, процеси; володіє нормами сучасної української літературної мови; має високий рівень сформованих методичних умінь і навичок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання з курсу, виявляє неординарні творчі методичні здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні методичні ситуації та завдання й педагогічні задачі; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу методичних явищ; уміє ставити і розв'язувати методичні проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, зокрема щодо проєктування й моделювання методичних ситуацій; займається науково-пошуковою роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах (під час навчання української літератури в 5-9 класах), володіє нормами сучасної української літературної мови. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувачу вищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Здобувач вищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непередготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувач вищої освіти повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого

рівня (10, 11, 12).

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації ним поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до них відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (<https://cutt.ly/mL7b6am>).

Самостійна робота (5 балів)

Контроль за самостійною індивідуально-дослідною роботою відбуватиметься за допомогою різних видів робіт (опитування на практичному занятті, співбесіда, захист виконаних студентами індивідуальних завдань), які охоплюватимуть всі питання, винесені на самостійне опрацювання.

Самостійна робота також передбачає опрацювання чинних підручників з української літератури для 5-9 класів та виконання письмових завдань, які продемонструють рівень знання студентами структури та змісту цих підручників.

Індивідуальне пошукове завдання здобувача вищої освіти передбачає самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизацію, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчальної дисципліни та розвиток навичок самостійної роботи. У процесі оцінювання самостійної роботи буде враховано:

- достатність роботи з навчально-методичною, науковою, допоміжною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння добувати інформацію з різноманітних джерел;
- креативність у доборі матеріалу і його описі;
- робота з комп'ютерною технікою.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

високий рівень 4,5-5 б.	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні знання з питань, винесених на самостійне опрацювання, повно викладає самостійно вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж методичної проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, порівнювати, формулює своє бачення методичних аспектів, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях (під час проєктування освітнього процесу з української літератури в 5-9 класах закладів загальної середньої освіти), наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, добирає самостійно інформаційні джерела, володіє вміннями творчо-пошукової діяльності та роботи з інтернетними джерелами, вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови. Здобувач вищої освіти вчасно виконує завдання самостійної роботи. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 3,8 – 4,4 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки високого рівня, але здобувач допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання, та в мовному оформленні висловлювання. Здобувач вміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях (під час проєктування освітнього процесу з української літератури в 5-9 класах закладів загальної середньої освіти), переважно добирає самостійно інформаційні джерела, володіє вміннями творчо-пошукової діяльності та роботи з інтернетними джерелами. Здобувач вищої освіти вчасно виконує завдання самостійної роботи. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень питань, винесених

середній рівень 3 – 3,7 б.	на самостійне опрацювання, але викладає матеріал неповно, допускає неточності у визначенні понять, потребує допомоги (спрямувальних питань) викладача, не вміє досить глибоко і доказово обґрунтувати свої судження і наводити приклади; у власній аргументації використовує загальновідомі докази; не має сформованих умінь і навичок роботи з отриманою інформацією; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без її подальшого аналізу, викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу. Здобувач вищої освіти виконує завдання самостійної роботи фрагментарно й дещо пізніше визначеного терміну. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень менше ніж 3 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні методичних понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. У здобувача не сформовано необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією; він не має елементарних умінь здійснювати первинну обробку й подальший аналіз навчальної інформації; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання завдань, неспроможний виконати стандартні завдання після спрямувальних питань викладача. Здобувач не виконав більшість завдань самостійної роботи, подав роботу пізніше визначеного терміну. У роботі здобувача наявні ознаки академічної недоброчесності.

Здобувачі вищої освіти, які за виконання завдань СР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання СР на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота (10 б.)

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Характеристика знань і умінь здобувача	
високий рівень 9-10 б.	Здобувач виявляє глибокі фундаментальні знання методичної теорії, правильно використовує лінгводидактичну термінологію та відповідає на поставлені питання, пише докладний план-конспект уроку вивчення нового матеріалу, знає його структуру, визначає необхідні методи й прийоми до кожного етапу уроку, дотримується вимог до підбору вправ, урахує соціокультурну змістову лінію та повсякчас дотримується її, бере до уваги психологічні особливості учнів певної вікової групи тощо. Вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 7,5 – 8,9 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але він допускає 1-2 помилки, і 1-2 недоліки у відповідях на питання, у послідовності написання плану конспекту уроку й використанні методів і прийомів та мовному оформленні висловлювання. Здобувач вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях. Подеколи порушує норми української літературної мови. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
середній рівень 6 – 7 б	Якщо здобувач виявляє знання, розуміння й дотримання структури уроку, теоретичних і практичних аспектів методики навчання літератури, але пише план-конспект неповно і допускає неточності у визначенні понять; не володіє усіма вимогами до написання плану-конспекту уроку і допускає помилки в мовному оформленні викладу. Здобувач уміє застосовувати знання у процесі розв'язання стандартних завдань. Порушує норми

	української літературної мови. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень менше як 6 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, не дотримується структури плану-конспекту уроку вивчення нового матеріалу, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Здобувач неспроможний виконати стандартні завдання. У роботі здобувача наявні ознаки академічної не доброчесності й порушення норм української літературної мови.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Семестровий екзамен (40 балів)

Перше і друге питання (по 15 балів) екзаменаційного білета оцінюються відповідно до таких критеріїв:

високий рівень 13,5-15 б.	Здобувач виявляє глибокі фундаментальні знання методичної теорії, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж методичної проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях (проектування процесу навчання української літератури в 5-9 класах), наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 11,3-13,4 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але він допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу та мовному оформленні висловлювання. Здобувач уміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях (проектування процесу навчання української літератури в 5-9 класах). Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
середній рівень 9-11,2 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні методичних понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади (проектування процесу навчання української літератури в 5-9 класах); не в змозі захистити проект побудови системи роботи з певних тем дисципліни; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень менше ніж 9 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні методичних понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Здобувач неспроможний виконати стандартні завдання навіть після спрямувальних питань викладача. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

Під час відповіді на практичне питання (10 б.) звертається увага на таке:

високий рівень 9-10 б.	Здобувач вповні володіє практичними вміннями і навичками з методики навчання української літератури в 5-9 класах; правильно формулює свої думки та обґрунтовує свою відповідь; наводить приклади, аналогії; послуговується українською літературною мовою. Здобувач дотримується принципів
---------------------------	--

	академічної доброчесності.
достатній рівень 7,5-8,9 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але він допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в мовному оформленні висловлювання. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
середній рівень 6-7,4 б.	Якщо здобувач виявляє окремі практичні вміння і навички, його пояснення неповні, він допускає неточності; не вміє обґрунтувати свої судження; допускає помилки в мовному оформленні викладу. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень менше ніж 6 б.	Якщо здобувач не володіє практичними вміннями і навичками, виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, допускає суттєві помилки в мовному оформленні викладу тощо. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

Загальне оцінювання екзамену:

40-36 балів – високий рівень;

35-30 балів – достатній рівень;

29-24 бали – середній рівень;

23 бали і менше – початковий рівень.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до екзамену. Вони допускаються до нього після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю.

Вважається, що здобувачі вищої освіти підготувалися до іспиту, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 24 балам.

Здобувачам вищої освіти, які за іспит отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету української філології та журналістики.

Якщо здобувач вищої освіти ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, яка створюється за розпорядженням директора навчально-наукового інституту української філології та журналістики, його відповідь оцінюється за 100-бальною шкалою без урахування результатів поточної успішності.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nANtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	
60-66	E (достатньо)	задовільно
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	незадовільно

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету української філології та журналістики та з дозволу ректора університету.

12. Рекомендована література

Основна

- Куцевол О.М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія) : навч. посіб. Київ : Освіта України, 2009. 464 с.
- Мірошниченко Л. Конспект лекцій з дисципліни «Методика викладання української літератури в середній школі». Київ, 2017. 124 с.
- Наукові основи методики літератури: навч.-метод. посіб. / за ред. д.ф.н., проф., чл.-коресп. АПН України Н.Й.Волошиної. Київ: Ленвіт, 2002. 344 с.
- Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навч. посіб. Київ: Ленвіт, 2000. 384 с.
- Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: навч. посіб. для студентів-філологів. Київ: Ленвіт, 2011. 291 с.
- Степанишин Б І. Викладання української літератури в школі: метод. посіб. для вчителя. Київ : РВЦ «Проза», 1995. 256 с.
- Степанишин Б. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів. Тернопіль, 2003. 191 с.
- Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 312 с.
- Шуляр В.І. Сучасний урок української літератури: теорія, методика, технологія: монографія. Миколаїв: Іліон, 2012. 876 с.
- Яценко Т. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): монографія. Київ : Педагогічна думка, 2016. 360 с.

Додаткова

- Башманівська Л.А. Методика викладання української літератури: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів і дистанційного навчання. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2019. 140 с.
- Башманівська Л., Білоус Н. Практикум з методики викладання української літератури. Київ: Видавничий дім “Слово”, 2013. 144 с.

- Богдан Л. Застосування мультимедійних технологій / Інноваційні технології та сучасний урок літератури. Київ: Вид. дім «Шкіл. світ»; Вид. Л. Галіцина, 2006. 128 с.
- Бондаренко Ю. Загальна модель шкільного навчання української літератури. Рівне, 2017. 398 с.
- Бондаренко Ю. Самостійна робота як спосіб реалізації загальнодидактичних та методико-літературних завдань. *Дивослово*. 2018. № 1. С. 23–27; № 3. С. 19–24; № 5. С. 24–30.
- Бондаренко Ю. Методика шкільного вивчення української літератури на засадах ідеаційно-концептуального підходу: теорія і практикум. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 199 с.
- Волошина Н.Й. Вивчення біографії письменника в єдності з його творчістю. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2003. № 8. С. 2–5.
- Гнаткович Т.Д., Бабич Г.С. Інноваційні технології навчання при викладанні української літератури в школі. Ужгород, 2005. 144 с.
- Гоголь Н. Культурологічний підхід у змісті шкільної літературної освіти (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): монографія / за наук. ред. д-ра. пед. наук Т.О.Яценко. Суми: ФОП Цьома С.П., 2021. 484 с.
- Градовський А. В. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика: монографія. Черкаси: Брама, 2003. 292 с.
- Градовський А.В. Магія слова і думки: формування професійної компетенції аналізу художнього твору у майбутніх учителів-словесників. Черкаси: Ант, 2011. 175 с.
- Гулевич Л. Методика навчання української літератури. Практикум. Дрогобич, 2014. 148 с.
- Жила С. О. Мозаїка мистецтв на уроках української літератури: посіб. для вчителя. Чернігів, 2009. 373 с.
- Коваль Г. П. Виразне читання в структурі уроку: навчальний посібник. Тернопіль: Астон, 2013. 174 с.
- Куцевол О.М. Життя і творчість письменника в дзеркалі «поетичної критики»: навч. посіб. Вінниця : ТОВ «Ландо ЛТД», 2010. 280 с.
- Марко В. Основи аналізу літературного твору: навч.-метод. посіб. для студ. і вчителів. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2003. 32 с.
- Назаренко Л. Уроки літератури з використанням інформаційних технологій: посібник. Миколаїв: ОППО, 2011. 136 с.
- Нежива Л. Л. Теорія і практика вивчення літературних напрямів українського письменства в школі. Полтава, 2016. 356 с.
- Недайнова Т. Мистецтво викладання літератури в школі : наук.-навч. посіб. Луганськ: Альма-матер, 2006. 160 с.
- Оліфіренко В. Інтернет на уроках української літератури: посібник-довідник. Київ: Грамота, 2007. 208 с.
- Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ: А.С.К., 2004. 192 с.
- Пультер С.А., Лісовський А.М. Методика викладання української літератури в середній школі. Тернопіль, 2004. 144 с.
- Професія – вчитель літератури: словник-довідник / упоряд. Т. П.Чередник. Тернопіль : Мандрівець, 2009. 140 с.
- Романишина Н. Практикум із методики викладання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах. Рівне, 2016. 208 с.
- Семенов О., Базиль Л. Мовно-літературна освіта в Україні: погляд крізь роки : навчальний посібник. Київ, 2008. 240 с.
- Ситченко А.Л., Шуляр В.І., Гладішев В.В. Методика викладання літератури: термінологічний словник. Київ: ВД «Ін-Юре», 2008. 132 с.

- Токмань Г. Методика навчання української і зарубіжної літератури: самостійна робота студента. Київ : Міленіум, 2019. 110 с.
- Шарова Т.М., Шаров С.В., Солоненко А.М. Видатні особистості української словесності. Мелітополь: Вид. будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. 254 с.
- Шуляр В.І. Урок літератури в умовах 12-річної школи: 5-9 класи: практико-орієнтована монографія. Миколаїв: Вид-во «Ліон», 2006. 284 с.
- Шуляр В.І., Огренич Н.М. Учень-читач і вчитель-фасилітатор в умовах 12-річної школи: науково-методичний посібник. Миколаїв: Видавець: Ганна Гінкул, 2006. 208 с.

Рекомендовані джерела інформації

http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
https://nus.org.ua/	Сайт проекту «Нова українська школа»
http://ruh.znaimo.com.ua/index-26750.html?page=12	Наукова бібліотека національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова
http://dyvoslovo.com.ua/archive/zmist_1/	Журнал «Дивослово»
http://journal.kdpu.edu.ua/pedag/article/view/379	Журнал «Педагогіка вищої та середньої школи»
http://korycja50.blogspot.com/p/blog-page_12.html	Блог Галини Романівни Корицької
http://omelchuk.ks.ua/index.php?option=com_remository&Itemid=53&func=fileinfo&id=14	Персональний сайт Сергія Омельчука
http://www.glazova.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=103:-10-11-&catid=56:-10-&Itemid=77	Персональний сайт Олександри Глазової
https://newlmetod.blogspot.com/p/blog-page_44.html	Лінгвометодична майстерня українського філолога. Блог Оксани Кучерук
http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amh/	Сайт Олександра Авраменка
http://metodportal.net/node/4697	Методичний портал
http://tineydggers.at.ua/load/39-2-2	Плани-конспекти уроків
http://osvita.org.ua/	Освітній портал України
http://lingvod.blogspot.com/	Лінгводидактика
http://www.filologdirect.ru/content/kommunikativnyi-aspekt-v-rabote-nad-intonatsiei-v-professionalnoi-podgotovke-uchitelya	Портал філолога